

Slovenski dom

Ste. 200

V Ljubljani, v sredo, 2. septembra 1936

Leto 1.

Strašen dan pred Irunom - Zmagovita izjava poveljnika nacionalističnih oddelkov na severni fronti, gen. Molla:

Državlјanska vojna bo trajala do zime

Lizbona, 2. sept. o. General Molla je izjavil dopisnikom inozemskih listov, da je prišla ura zmage za nacionaliste, toda vojna bo trajala do zime, preden bo Španija očiščena rdeče sode. General Molla je izjavil, da ne verjame v nevarnost Francije, to je v nevarnost francoske ljudske fronte, ki javno in odkrito podpira španske marksiste.

Tudi Rusija je po radiu, po svojem časopisu, zlasti pa z odkrito pomočjo pokazala, da so vse njene besede o nevarnosti prazne. Do zdaj je Rusija španskim marksistom poslala čez pol milijona funtov denarne podpore.

Izjave in reforme v Madridu

Madrid, 2. sept. o. Vojni minister pravi v svojem sinočnjem poročilu, da rdeče čete napredujejo v Estremaduri. Na vsej južni fronti vlada mir. V okolici Huesca in Teruela so važni boji, pri katerih se udeležujejo zlasti letalstvo. Vlado brodyje bo danes bombardiralo Algeciras in druga pristanišča na jugu. Vsi avijoni nacionalistov, katere so vladni oddelki sestrelili, so bili nemškega izvora.

Irun stoji v dimu in ognju

Hendaye, 2. sept. o. Ker niso rdeči oddelki v Irunu ugodno odgovorili na ultimativne zahteve poveljnika nacionalističnih čet generala Molla, so nacionalisti včeraj na vse zgodaj zjutraj začeli bombardirati vladne postojanke s svojimi baterijami, katere so namestili prejšnji dan. Težka artilerija je bila v ognju ves dan, medtem pa so bomba letala nacionalistične vojske obstreljevala trdnjavo Guadalupe.

To uničujoče bombardiranje, ki je trajalo ves dan in čigar posledice so bile strahovite, priča, da se je general Molla odločil za zadnji napad na Irun. Nacionalisti so med bojem artilerije ves dan dobivali ojačenja, ki so prihajala iz Pampelune. Do opoldne niso ne eni ne drugi dobili premoci in niso beležili nikakih uspehov. Šele popoldne se je nacionalistom posrečilo prodreti nekaj sto metrov ob meji po bregu reke Bidasoa. Nacionalistično topništvo je ves dan obstreljevalo cesto, ki drži od Iruna do fronte, po kateri so dobivali rdeči strelivo in hrano iz trdnjave. Tako, da so se mogli bežati le z največjimi napori in žrtvami.

Vladne čete imajo svoje strojnice usmerjene na hrib San Marcial, kjer se bo po vsej verjetnosti izvršil odločilni boj za Irun.

Ker je trdnjava Irun docela izpraznjena, kar se tiče civilnega prebivalstva, se nahaja v mestu in na bojiščih vsega samo okrog 3400 moških braniteljev, ki so pripravljani umreti prej, kakor bi pustili, da en sam fašistični vojak stopi na mestna tla. Rdeči branilci so oboroženi predvsem z ročnimi granatami, za zadnjo silo pa hranijo ogromno količino dinamitnih patron, s katerimi bodo pogrnili v zrak okope in vse, kar bo na njih. Vsi važnejši deli mesta so podminirani in bodo v odločilnem maskovnem zletu v zrak. Rdeči izjavljajo, da ne bo po Irunu promeniral nihče od fašistov, tudi, če vsi branilci zleže v zrak.

Ob 18 so snoči nacionalisti namestili novo baterijo, ki je začela obstreljevati postojanke rdečih

Ker je dokazano, da večina civilne garde simpatizira z uporniki, je vlada včeraj sklenila, da to staro špansko obrambno formacijo v sedanji obliki razpusti ter namesto nje organizira novo republikansko gardo. Člane za to gardo bodo vzeli iz oddelkov rdeče milice. Uniforma bo ostala ista, kakor je bila do sedaj. Pač pa bodo docela preuredili notranjo organizacijo te ustanove.

Rdeči nabirajo prostovoljce povsod

Dunaj, 2. sept. o. Avstrijske policijske oblasti so ugotovile, da je iz Češkoslovaške prišlo več boljševiških agentov na Štajersko, kjer imajo socialisti in komunisti med industrijskim delavstvom veliko pristašev. Boljševiški agenti so z denarjem in s prevezami zvalili več sto avstrijskih delavcev iz tovarnen, jim dali denar in vozne karte za v Španijo ter jih preko Švice in Francije poslali tja. Prav tako prihajajo rdečim na pomoč prostovoljci iz Češkoslovaške, iz Anglije, Holandije in severnih držav.

od strani. Očividci s francoske strani pripovedujejo, da je pogled na vladne postojanke bil strahovit, saj so kar izginjale v dežju šrapnelov in granat. Kadar se ogenj malo poleže, izrabijo to člani mednarodnega Rdečega križa, da pridreje z avtomobili čez mejo, pobere ranjence in jih odpeljejo na francosko stran.

Boji so trajali ves večer in vso noč, v mraku so vladna letala obstreljevala jarke nacionalistov.

5 km pred Malago

Gibraltar, 2. sept. o. Havasov poročevalec, ki je prispel z angleško križarko izpred Malage, piše, da so nacionalisti prodrli v bližino 5 km pred Malago in da se mora mesto zdaj pa zdaj udati. Njihova letala so včeraj bombardirala letališče v Malagi in ga z bombami užgala. Bombardirala so tudi vladne ladje v pristanišču. V mestu je nastal velik strah in zmeda. Prebivalstvo je bežalo v luko in prenočevalo na prostem.

Begunci, ki so se zatekli pred nacionalisti na angleško ozemlje, pripovedujejo, da uporabljajo nacionalisti proti svojim nasprotnikom ricinusovo olje, ki je znano iz razgrajške dobe italijanskega fašizma.

Vsako uro pade 30 talcev

Hendaye, 2. sept. o. Zadnji begunci, ki se jim je posrečilo pobegniti iz Iruna čez špansko mejo, pripovedujejo, da so v Irunu takoj včeraj zjutraj, ko se je začelo bombardiranje, na glavnem trgu rdeči postrelili 30 talcev, katerih imajo zaprtih okrog 2000. Izjavili so, da bodo vsako uro, dokler bo trajalo obstreljevanje ustrelili po 30 zaprtih nacionalistov. To dejstvo je znano tudi v nacionalističnem taboru in je silovito razjarilo tako poveljnika kakor vojake, ki obljubljajo, da bodo po zavzetju mesta obračunali z branilci prav tako krvavo, kakor se je to zgodilo v Badajozu.

Razorožitev političnih organizacij, delavna taborišča za študente in mladino

Prve reforme nove romunske vlade

Bukarešta, 2. sept. AA. (Havas.) Predsednik vlade Tatarescu je sklenil uvesti obvezno delovno službo. Načrt zakona bodo izdelala ministrstva narodne obrambe, za delo, prosvete in prometa. S temi ukrepi hoče vlada odvrniti vseučiliško in drugo mladino od vplivov ustanov skrajne desnice kakor n. pr. od železne garde, ki zbira mladino med velikimi počitnicami v takozvanih taboriščih dela, kjer živi brezplačno in kjer ji prirejajo številne politične konference.

Prva seja nove vlade je bila včeraj ob 10. Trajala je dve uri. Po seji so izdali tale komunikacije:

Predsednik ministrskega sveta Tatarescu je dal obširno poročilo o splošnem notranjem in zunanjem položaju. Ministrski svet je sprejel ukrepe, ki so jih predlagali prosvetni, notranji in pravosodni minister o redu na vseučiliščih. Delovanje političnih strank ne bo ovrnjeno. Vsako nasilje in vsaka kršitev zakonskih določb bo strogo kaznovana. Politični stražniki posameznih strank bodo razoroženi in razpuščeni. Državni organi, ki ne bodo izpolnjevali svojih dolžnosti, bodo kaznovani. Notranje ministrstvo bo izdelalo nove statute o organizaciji vseučiliškega življenja o poglobitvi discipline na vseučiliščih in o kaznovanju vsake kršitve te discipline.

Prometni minister in minister javnih del bosta z ministrom narodne obrambe, prosvete in dela izgotovila zakon o ureditvi obvezne službe mladine med 18. in 21. letom pri delih splošne koristi.

Predsednik ministrskega sveta in narodne obrambe je poročal o dotacijah za vojsko in je zahteval novih kreditov za njene potrebe. Predlogi finančnega ministra o tem so bili sprejeti. Nato je bil določen zakonodavni načrt za prihodnje parlamentarno zasedanje. Delo bo posvečeno razvoju kmetijstva in socialne pomoči.

Titulescu na delu:

Romunija brez diplomatov

Pariz, 2. sept. o. »Petit Parisien« poroča, da je zaradi izločitve Titulescuja iz romunske vlade več romunskih poslanikov v inozemstvu podalo ostavko in tako izrazilo solidarnost s svojim dosedanjim šefom. Ostavke so podali poleg drugih poslaniki v Varšavi, Budimpešti, Haagu, Stockholmu, Rigi, Revalu, Washingtonu in Ankari. Položaj novega zunanega ministra je zaradi tega zelo ogrožen. Kakor zatrjujejo je že sam podal ostavko, če se bo pokazalo, da so te informacije resnične, je gotovo, da se sedanja vlada ne bo mogla dolgo obdržati.

Šibek zagovor boljševikov

Pariz, 2. septembra. Moskovska Pravda objavlja članek, v katerem podčrtava, da je zadnji proces zelo dobro osvetlil mračno delo nemške policije Gestapo. Pozornost središča sveta se je sedaj obrnila na to mednarodno središče vohunstva. Gestapo po načrtu dela, da pripravi Nemčijo za vojno. V nekem drugem članku piše Pravda, da podaljšanje kadrovskega roka v Nemčiji jasno dokazuje napačne namene Nemčije. V zvezi s tem objavlja Pravda statistične podatke o vojni industriji v Nemčiji.

Bohum, 2. septembra. AA. (DNB.) Število smrtnih žrtev v rovu zaradi eksplozije znaša 26.

Belgrad, 2. septembra. AA. Pravosodni minister dr. Niko Subotić je podaljšal rok za vložitev izjav o prednačrtu državljanske zakonika do 1. januarja 1937.

Najnovejše iz Španije

Madrid, 2. septembra. AA. Havasovega dopisnika je snoči sprejel bivši socialistični minister Prieto, ki pa ni hotel odgovoriti na vprašanje o vojaškem položaju. Sele, ko sta govorila o Bilbau, o rodnom kraju ministra, je Prieto rekel: Včeraj sta dve uporniški letali skušali bombardirati podmornico, ki je v pristanišču v doku na popravilu. Toda ta napad je bil takoj odbit in letala so morala pobegniti, preden so mogla napraviti kaj škode.

Biarritz, 2. septembra. AA. Reuter: Bitka okoli Iruna je trajala ves dan in je bila zelo ogorčena. Iz Biarritza se je lahko videlo ambulante Rdečega križa, kako hite na griče in brž odnašajo ranjence v mesto. Streljanje s strani upornikov je bilo zelo točno in so morale biti izgube branilcev v njihovih prenikih jarkih zelo velike. Vladne čete so se branile herojsko. Na njihove postojanke, ki so oddaljene od uporniških samo za 300 m in so nekoliko nad uporniški postojankami, je padlo nad 600 granat. Veliko število bomb je eksplodiralo. Baterije vladnih čet so odgovarjale mnogo bolj porredko. Puške in strojnice so hrestale ves dan brez presledka, toda posledice tega streljanja niso mogle biti pomembne, ker je bil včerajšnji dan v glavnem dan topovske ofenzive.

Poročila nacionalistov

Lizbona, 2. sept. DNB poroča Radiopostaja v Tetuanu objavlja, da operacije generala Vanelija tako napredujejo, da je treba pričakovati, da bo Malaga vsak čas padla. Ista postaja poroča, da je bilo v Madridu ustreljenih več delavcev, ki so odklonili, da bi delali 10 ur na dan. Glavni štab generala Franca poroča, da je bilo doslej sestreljenih 60 vladnih letal.

Divizija nacionalnih čet na fronti Gvadarama in v pokrajini Avila je v zadnjih dneh dosegla velike uspehe. Napredovala je za 15 km.

Rabat, 2. sept. Havas poroča: Radiopostaja v Melili objavlja, da je v Navaro včeraj prišlo 30.000 beguncev. Ista postaja poroča, da se sin Prima de Rivera zdravi v nekem skrivnem kraju in da bo kmalu ozdravel. Radiopostaja v Tetuanu je snoči sporočila, da je tisoč mož in 300 žena, ki so oblegani v toledskem Alcazar, izjavilo, da rajši umrjejo, kot pa da bi se predali marksistom, vendar pa mislijo, da bodo vzdržali, dokler ne pride pomoč.

Kaj bo s posredovanji

Henday, 2. sept. AA. Havas poroča: Argentinski veleposlanik upa, da bo uspela intervencija diplomatskega zbora, ki se trudi, da bi ublažil ostre državljanske vojne v Španiji. Španski zunanji minister Barcia je že sporočil, da bo proučil to vprašanje. Veleposlanik je prepričan, da bodo tudi uporniki ugodno sprejeli to iniciativo. Med Madridom in Burgosom so bile že izmenjani seznanji jetnikov. Vesti, ki pa jih je treba sprejeti z rezervno poročajo, da je general Molla odšel v pokrajino Basko in da je imel že sestanek z zastopniki obeh strank. Izid teh razgovorov še ni znan, vendar pa se poletava, da je že vzpostavljen stik med zastopniki obeh strank.

Madrid, 2. septembra. AA. Radio poroča, da so danes zjutraj nacionalistična letala ponovno priletela nad Madrid in vrgla nekaj bomb na prestolnico. Pri včerajšnjem zračnem napadu je bilo 300 ljudi ubitih.

Od 1. — 13. septembra

LJUBLJANSKI VELESEJEM

50% popust na železnici, parobrodih, avijonih.

Na odhodni železniški postaji kupite rumeno legitimacijo za Dln 2--

Vsrednjavna razstava „ZA NAŠ LES“
Živalski vrt. — Divjad v parku
VELIKA VRTNARSKA RAZSTAVA

Industrija, obrt, trgovina. Domače preproge. Perutnina, kuni, golobi. — Rije itd.
TEKMOVANJE HARMONIKARJEV 13. SEPTEMBRA
KRASNO ZABAVISČE

Velikomestni varieté popoldne in zvečer
Vabimo Vas

Vesti iz Belgrada

Belgrad, 2. sept. m. Novo imenovani senator dr. Mehmed Spaho, ki je obenem minister za promet, je včeraj pred predsednikom senata dr. Krušljem položil predpisano prisego.

Belgrad, 2. sept. m. Danes dopoldne se je sestel zopet gospodarsko-finančni odbor ministrov. Na seji se pretresajo razne gospodarske uredbe iz posameznih resorov.

Belgrad, 2. sept. m. Na svoji snoči seji je Jugoslovanska nogometna zveza zamenjala prvotno postavbo, ki jo je določila za nogometno tekmo naše reprezentance s Poljsko za prihodnjo nedeljo. Na nedeljski tekmi bo naše zastopstvo v teje postavi: Glaser-Hügel, Matošić-Arsenijević, Jazbec, Lehner, Tirnanič, Šijanič, Lojanič, Božović, Perlić.

Vesti od 2. septembra

Kosti »Mutea Osojskega«, kralja Boleslava V. poljskega, izkopavajo zdaj na pokopališču na Osojah na Koroškem. Po nalogu poljske vlade bodo kosti kralja spokornika, ki se je zatekel v slovenski samostan, prepeljali v Krakov in jih pokopali v grobnici poljskih kraljev. Kralj Boleslav je bil pokopan v Osojah leta 1279.

Sporazum glede džibutske železnice, ki veže Addis Abebo s francoskim pristaniščem Džibuti, sta sklenili italijanska vlada in uprava železniške družbe. Sporazum je v glavnem v tem, da bo družba znižala osebne cene za 20—30%, cene za prevoz vojaštva 40—60%, cene za prevoz blaga za 60%.

Agenti GPU v Londonu vrše velike preiskave med ruskimi podaniki v tem mestu. Vsis o klicani na londonsko sovjetsko poslanstvo, kjer jih zaslišujejo z vso strogostjo. Posebni odposlanci vojaške čete preiskujejo, odkod so prišli načrti in denar za vstajo v sovjetski armadi.

Dva angleška misijonarja so abesinski banditi umorili na neki misijonski postaji, ki leži v Jerga Alemu v južni Abesiniji. Tretji misijonar je imel srečo in je pobežnil.

Parnik poln francoskega orožja za špansko vlado je odplul včeraj iz severnofrancoske luke Brezd. Stvar je v francoski javnosti zbudila veliko pozornosti, ker so jo odkrili desničarji s tem, da so poslušali telefonski pogovor dveh poslancev madridske vlade z obmejnim mestom Hendayem.

Najvišjo gorsko cesto v Evropi je v francoskih Alpah predvčeršnjim otvoril predsednik francoske republike Albert Lebrun. Cesta doseže največjo višino 3000 m. Na to višino je predsednik republike prišel ne z avtomobilom, marveč peš.

Mala Zveza bo na kongres Hitlerjeve stranke v Nürnbergu poslala tri svoje zastopnike. S tem se bo odzvala povabilu nemške vlade, česar prejšnja leta po vzoru ostalih držav ni storila.

Vzhodni velesejem v Barju se prične 5. sept. in je po vrsti sedmi. To bo po polomu sankcij prva mednarodna gospodarska manifestacija. Na njej bodo sankcionistične države lahko spet vzpostavile stike z italijanskim gospodarstvom. Posebne koristi od tega ne bodo imele, ker naj bi bil letošnji velesejem demonstrativna izložba narodnih proizvodov italijanskega gospodarstva iz vsega imperija.

Jahta angleškega kralja je doživela majhno nesrečo v morski ožini Euripos, ker je zadela ob most, ki veže mesto Halkis z otokom Eubeja. Most, kakor jahta sta bila lahko poškodovana, na jahti je strlo tri rešilne čolne.

Belgrad, 2. sept. m. Ravnateljstvo Aeroputa je ustavilo zračni promet na črtah Zemun-Skopje in Ljubljana-Zagreb-Sušak. Na črti Zemun-Borovo-Zagreb se bo pa vzdrževal zračni promet do konca meseca oktobra.

Vojaške tekme Male zveze se prične danes s plavalnim tekmovanjem v Splitu, kamor so dospele že vse športne delegacije zaveznih armad. Split je tuja odposlanstva sprejel z velikim navdušenjem.

Zračna zveza Praga—Moskva. se odpre jutri. Zveza bo stalna in bo zadaj namenjena potniškim prometu. Ker Poljska ne dovoli sovjetskim letalom, da bi letela čez njeno ozemlje, bo šla nova zveza po velikem ovinku čez Romunijo. V inozemstvu pripisujejo tej letalski zvezi predvsem vojaški pomen.

Esperanto je prepovedan v Nemčiji z odredbo narodno soc. prosvetnega ministrstva. Odredba se nanaša na vse umetne jezike, praktično pa je naperjena samo proti esperantu. Uredbo utemeljujejo z razlogom, da ustvarjajo umetni jeziki samo zmedo in da jih uporabljajo predvsem prevratne menarodne organizacije.

Angleži filmaerji jadransko obalo in sicer vse kraje, mimo katerih je hodil kralj Edvard VIII., posebno pa še tiste, kjer se je mudil. Filmanje izvršuje Union film iz Londona. Operaterji poidejo iz Dalmacije v Belgrad, kjer bodo filmaerji veliko parado naše vojske, ki se bo vršila na rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II.

Planinski kongres v Sarajevu se prične 6. septembra. Za ta kongres se je prijavilo veliko število planincev iz vse države. Kongres bo združen z raznimi izleti na bosanske gore.

Trgovinski sporazum med CSR in Italijo sta včeraj v Rimu podpisala češkoslovaški poslanik dr. Hvalkovsky in italijanski trgovinski minister. Sporazum začasno ureja trgovinski promet med češkoslovaško republiko in italijanskim cesarstvom.

Aretacijo Trockega je odredila norveško vlada na včerajšnji seji, ki se je vršila v pričujočnosti norveškega kralja. Ta sklep utemeljujejo s tem, da je Trocki zlorabljal gostoljubnost, katero mu je naklonila norveška vlada. Aretacija bo v tem, da bodo pri Trockem stalno detektivni norveške policije, da ne bo smel z nikomur občeati in ne uporabljati niti telefona.

Sestanek Male zveze

Državni podtajnik v zunanjem ministrstvu Viktor Badolescu je časnikaerjem izjavil, da se konferenca Male zveze v Bratislavi v nobenem primeru ne bo odložila, temveč, da se bo vršila, kakor je bilo napovedano. Na konferenci zunanjih ministrov države Male zveze bo odšel novo imenovani zunanji minister Antonescu.

Budimpešta, 2. septembra. Stefani poroča: Danes se slavi 250 letnica osvoboditve Budimpešte od Turkov. V Budimpešto je prišlo mnogo delegacij iz inozemstva, posebno pa iz Italije.

Most med Kodeljevim in Zaloško cesto

Ljubljana, 2. sept.

Kdaj dobimo most čez Ljubljano med Kodeljevim in Zaloško cesto? Tako se vprašujejo hišni posestniki in stanovalci iz Vodmata, Sela in Most na levi ter hišni posestniki in stanovalci iz Kodeljevega in Štepanje vasi na desni strani Ljubljane, katerih interes je, da se ta most čimprej zgradi. Kakor delavci iz Kodeljevega, Štepanje vasi, Bizovika, Hrušice in drugih v razne tovarne v bivši občini Moste, tako morajo hoditi otroci po velikem ovinku čez most pri Hribarjevi tovarni v nižjo in višjo ljudsko ter meščansko šolo v Mostah. Teh delavcev in otrok je več stotin in žive po veliki večini v najbednejših socialnih razmerah. Če zaradi teh bi bilo zlasti pozimi in ob slabem vremenu tako skrajšanje poti zelo velikega pomena. Nujna potreba naprave gori omenjenega mostu pa je tudi z ozirom na dva železniška prelaza dolenske železnice, izmed katerih je eden na desnem in drugi na levem bregu Ljubljane, ki sta pravcata prometna ovira.

Premestitve sodnikov

Belgrad, 1. septembra. AA. V imenu Nj. Vel. kralja Petra II. z ukazom kraljevskega namestništva in na predlog pravosodnega ministra so imenovani: za sodnika okrajnega sodišča v Splitu Hinko Lučevnik, namestnik državnega tožilstva v Ljubljani; pri okrajnem sodišču v Vrgorcu Andrej Miškot, sodnik okrajnega sodišča v Rogatcu, oba po potrebi službe; imenovani so: za namestnika višjega državnega tožila v Ljubljani dr. Ivan Bizjak, sodnik okrajnega sodišča v Ljubljani; za sodnika okrajnega sodišča v Mariboru Miroslav Rebolj, sodnik okrajnega sodišča v Mariboru; za državnega tožila v Novem mestu Josip Prijatelj, sodnik okrajnega sodišča v Novem mestu; za starešino okrajnega sodišča v Smarju Anton Radej, sodnik okrajnega sodišča v Celju; za starešino okrajnega sodišča na Vranskem Josip Zorko, sodnik okrajnega sodišča na Vranskem; za starešino okrajnega sodišča v Slovenskih Konjicah Andrej Levstek, sodnik istega sodišča; za namestnika drž. tožila v Ljubljani dr. Leon Pompe, sodnik okrajnega sodišča v Laškem; za sodnika okrajnega sodišča v Rogatcu dr. Milivoj Ilesič, namestnik drž. tožila v Leskovcu — vsi na lastno prošnjo; za sodnika okrajnega sodišča v Novem mestu dr. Ivo Petsche, starešina v Crnomlju; za sodnika okrajnega sodišča v Celju dr. Fran Suhadolnik, sodnik okrajnega sodišča v Ptuj; za starešino okrajnega sodišča v Krškem dr. Vladimir Zelezinger, sodnik okrajnega sodišča v Ljubljani; za starešino okrajnega sodišča v Cerknici Fran Slabe, sodnik okrajnega sodišča v Makronogu; za starešino okrajnega sodišča v Rogatcu Fran Stefančič, sodnik okrajnega sodišča v Ptuj; za starešino okrajnega sodišča v Crnomlju Anton Sporn, sodnik v Novem mestu; za sodnika v Vranskem Slavko Papež, starešina okrajnega sodišča v Trzinu; za sodnika okrajnega sodišča v Celju Jure Lesjak, sodnik okrajnega sodišča v Celju — vsi po službeni potrebi.

Premeste se: k okrajnemu sodišču v Celju dr. Ludovik Lobe, sodnik okrajnega sodišča v Slavonjski Požegi; k okrajnemu sodišču v Brezicah Karol Ivanc, starešina okrajnega sodišča v Rogatcu; k okrajnemu sodišču v Kranju Josip Pfajfer, starešina okrajnega sodišča v Trebnjem; k okrajnemu sodišču v Laškem Bogomir Roš, sodnik okrajnega sodišča v Murski Soboti, in Josip Podboj, sodnik okrajnega sodišča v Smarju; k okrajnemu sodišču v Mariboru dr. Adolf Obrat, sodnik okrajnega sodišča v Ormožu; k okrajnemu sodišču v Ormožu Dušan Pipenbacher, sodnik okrajnega sodišča v Bihaču; k okrajnemu sodišču v Novo mesto Viktor Prohinar, sodnik okrajnega sodišča v Gornjem gradu; k okrajnemu sodišču v Ormožu Ernest Rus, sodnik v Bugojni; k okrajnemu sodišču v Kočevju Odon Planinšek, sodnik okrajnega sodišča v Smederevski Palanki — vsi na lastno prošnjo.

K okrajnemu sodišču v Mariboru Miloš Lečnik, sodnik okrajnega sodišča v Zagrebu; k okrajnemu sodišču v Trzinu dr. Josip Svilič, starešina okrajnega sodišča v Cerknici; k okrajnemu sodišču v Prevalju dr. Fran Česarek, starešina okr. sodišča v Kočevju; k okrajnemu sodišču v Ptuj Ivan Trtnik, sodnik v Laškem, in Zvonko Dokler, sodnik v Brezicah; k okrajnemu sodišču v Brezicah Zdenko Verstovšek, sodnik v Celju; k okrajnemu sodišču v Gornjem gradu Mihael Beljan, sodnik v Novem mestu — vsi po potrebi službe.

Za sodnike kasacijskega sodišča pri stolu sedmorice oddelka B v Zagrebu dr. Avgust Munda, namestnik višjega državnega tožila v Ljubljani; dr. Fran Pihler, sodnik okrajnega sodišča v Mariboru, in dr. Josip Čulič, višji državni tožilec v Splitu; za predsednika okrajnega sodišča v Novem mestu Gustav Barle, državni tožilec v Novem mestu; za sodnika okrajnega sodišča v Ljubljani Jurij Goregorec, starešina okrajnega sodišča v Kranju; za sodnika okrajnega sodišča v Mariboru dr. Vojteh Hočevar, starešina okrajnega sodišča v Brezicah — vsi po potrebi službe.

Za sodnika okrajnega sodišča v Ljubljani dr. Josip Časelj, starešina okrajnega sodišča v Smarju, na lastno prošnjo.

Premešeni so: k apelacijskemu sodišču v Ljubljani za sodnika dr. Josip Kočar, sodnik apelacijskega sodišča v Zagrebu; k apelacijskemu sodišču v Zagrebu dr. Jakob Dolinar, sodnik apelacijskega sodišča v Ljubljani; k okrajnemu sodišču v Trebnjem Fran Kompare, starešina okrajnega sodišča v Vranskem; k okrajnemu sodišču v Ormožu dr. Friderik Fabiani, starešina okrajnega sodišča v Dolnji Lendavi; k okrajnemu sodišču v Dolnji Lendavi dr. Janko Košan, starešina okrajnega sodišča v Ormožu; k okrajnemu sodišču v Kočevju dr. Blaž Rajhman, starešina v Prevaljah — vsi po potrebi službe.

Imenovani so: za sodnika pri stolu sedmorice v Zagrebu dr. Alojzij Gradnik, podpredsednik apelacijskega sodišča v Splitu, po potrebi službe; za starešino okrajnega sodišča v Brinjah Fran Kotnik, sodnik okrajnega sodišča v Mariboru, po potrebi službe.

Sprejeta je ostavka Cvijeta Višnjica, namestnika državnega tožila v Osijeku.

Imenovani so: za sodnika okrajnega sodišča v Murski Soboti Bogdan Jereb, pristav okrajnega sodišča v Celju; za sodnika okrajnega sodišča v Smarju Josip Polc, pristav okrajnega sodišča v Celju; za sodnika okrajnega sodišča v Novem mestu Viktor Durin, sodnik okrajnega sodišča v Novem mestu; postavljen je za namestnika višjega državnega tožila v Splitu dr. Josip Kavčič, predsednik okrajnega sodišča v Novem mestu.

Naročajte in širite „Slovenski dom“!

Mestna občina Ljubljanska je v svojem proračunu za leto 1936-37 določila za napravo omenjenega mostu vsoto Din 20.000, ki za napravo mostu, ki bi stal 40—50 tisoč dinarjev, nikakor ne zadostuje. Tozadevna prošnja za podporo je bila predložena tudi kr. banski upravi, ki naj bi iz svojih ali pa iz sredstev bednostnega fonda, v katerega plačujejo ne majhne vsote tudi davkoplačevalci bivše občine Moste, primerno vsoto prispevala. Primerna vsota pa bi se dobila tudi od sosedne občine Dobrunje, ki ima pri Hranilnici kmečkih občin v Ljubljani naloženih več sto tisoč dinarjev. Ker je en del te občine, to je cela Štepanja vas, priključena k mestni občini Ljubljanski, imajo davkoplačevalci tega inkorporiranega dela, pravico do pripadajočega dela, katerega naj mestna občina Ljubljanska izterja. Če ne drugače, bo na ta način omogočeno, da se prepotrebni most, ki naj bi bil v neposredni bližini močvarne šole in ki naj bi služil za pešce, kolesarje in male vozičke, čimprej zgradi.

Star tat koles

Novo mesto, 1. sept.

Pri trdki Ign. Vovk, trgovini s kolesi in s šivalnimi stroji se je zglasil Krevelj Jožef ter ponudil kolo znamke »Grazia-Puch« na prodaj. Trdka mu je ponudila za kolo 400 Din, s čimer je bil Krevelj zadovoljen. Dobil je izplačanih teh 400 Din in je zadovoljno zapustil trgovino. Kmalu potem pa se je zglasil v trgovini stražnik Simončič in povprašal glede kolesa, ker se mu je ta nizka cena zdela sumljiva. Začel je zasledovati Krevelja in ga proti večeru tudi izsledil, aretirati in spravil v zapore mestne stražnice. Kakor se je pri zasliševanju izkazalo, je Krevelj zelo premeten tat koles. 27. avg. je namreč prijavil kolo pri tuk. sres. načelniku, da bi zabrisal sled za seboj, če je kolo v resnici bilo ukraden. Po večkratnem zasliševanju na policijski stražnici in po dobjenih podatkih je prišel Krevelj v razna protislovja. Končno je priznal, da je kolo ukradel v predmestju Gradca v Avstriji in ga skrivaj pripeljal preko državne meje pri St. Ilju. Sel je nato v Maribor, Ptuj in se preko Podčetrka in Brežice pripeljal v Novo mesto, dobil prometno knjižico in ga tako prodal trdki Vovk. Ne da bi trdka vedela za zgodovino kolesa, ker je imel Krevelj pravilno prometno knjižico. Zaradi dokazov je bil Krevelj oddan v tuk. zapore okrajnega sodišča in se bodo proti njemu vršile še nadalje poizvedbe, ker obstoja sum, da je Krevelj že star in premeten tat koles in ima takih tatvin bržkone precej na vesti.

Senzacionalne ugotovitve pri pogrebnem zavodu

Krog obtoženih se širi

Z ozirom na članek »Senzacionalne ugotovitve pri pogrebnem zavodu«, ki ste ga priobčili v Vašem listu št. 199. od 1. IX. 1936 na drugi strani v drugem in tretjem stolpcu, Vas pozivljamo, da priobčite sledeči:

popravek:

Ni res, da je v zadevi Mestnega pogrebnega zavoda posebno prizadet tudi bivši ljubljanski župan dr. Dinko Puc. Ni res, da je kot bivši župan mestne občine in kot glavni nadzorni organi zagrešil navadno malomarnost, ki je tudi kazniva. Res pa je, da nisem v zadevi Mestnega pogreb-

nega zavoda ne samo ne »posebno«, ampak prav nič prizadet in res je, da nisem ne kot župan, ne kot nadzorovalni organi zagrešil kake malomarnosti, in še manj seveda kaznive malomarnosti.

Ni res, da bi do insolventne mestne občine ne bilo več daleč, če bi se tako gos. odarstvo, kakor je bilo pod dr. Pucom, še nadaljevalo. Res pa je, da bi gos. odarstvo, ki sem ga vodil jaz, ne vodilo nikdar do insolventne mestne občine, pač pa bi bila bremena davkoplačevalcev mnogo manjša.

Ljubljana, dne 1. septembra 1936.

Dr. Dinko Puc, l. r.

V Mariboru stavka 4300 delavcev

Dela edino tovarna Hutter

Maribor, 1. septembra.

Ko se je začela stavka tekstilnega delavstva v Kranju, je zagrabil val vznemirjenja tudi vrste mariborskih tekstilnih delavcev. Dasi imajo povprečno boljše meze in boljše delovne pogoje, kakor tovariši v Kranju, vendar so plače v nekaterih obratih še precej pod zahtevami, ki jih je delavstvo predložilo tovarnarjem v svojem ošnutku kolektivne pogodbe. Sedaj ko je prišlo do zastoja pri pogajanjih, ki se vršijo v Ljubljani, je začelo tudi mariborsko tekstilno delavstvo s stavko. Sicer so strokovne organizacije opozarjale delavstvo, naj še počaka na nadaljevanje pogajanj, vendar se delavci na to opozoril niso ozirali. Najprej so pričeli stavkati danes zjutraj delavci v barvarni in apreturi tovarne svile Thoma, ki se nahaja na Pobrežju. Popoldne so stopili v stavko tudi delavci v drugih tovarnah. Edino v Hutterjevi tovarni delajo delavci normalno ter ne

bodo stopili v stavko. Podjetje Hutter pa tudi vedno vzorno skrbi za svoje delavstvo, jim plačuje za 20 odstotkov višje meze, kakor jih zahteva nova kolektivna pogodba. Tudi tovarne Marko Rosner v Melju delavci niso zasedli, in sicer zaradi tega ne, ker jim je dala tovarna dvodnevn plačan dopust. V teku dveh dni se bodo namreč verjetno pogajanja v Ljubljani zaključila in mariborsko delavstvo bo začelo zopet delati.

Stavka mariborskega tekstilnega delavstva ima, kakor že omenjeno, v glavnem izraz simpatijskega štrajka, da se podprejo stališče delavstva v Kranju. Obenem pa je stavka tudi opozorilo nekaterim mariborskim tovarnarjem, zlasti nekaterim manjšim podjetjem v okolici, da bodo izboljšala življenjske pogoje svojega delavstva. Za kolektivno pogodbo so namreč v glavnem le velika podjetja, dočim manjše tovarne ne plačujejo svojega delavstva nič boljše, kakor so ga plačevale tovarne v Kranju.

Bose noge so izdale ciganske razbojnike

Maribor, 2. septembra.

Pred velikim senatom mariborskega okrajnega sodišča sta se zagovarjala danes dopoldne dva ciganska razbojnika iz Premurja. Sta to brata Sarkezi-Kovač Geza in Adalbert iz ciganske naselbine v Boreh. Oba sta znana tatova in nasilneža. V noči od 9. maja sta se zopet podala na tatinski pohod. Posestnika Stefanu Stifitarju sta vzela vedro, iz koseknjaka pa 9 kosi, Ivanu Fartelju sta odnesla 4 mlade gosi, zama na pa sta poskušala vdreti v koseknjaka Ane Krajncič in Jožeta Pozveka. Na tej tatinski poti sta okoli 10 zvečer srečala med vami Brezovici in Salamenci Karla Zöksa, ki se je nekoliko vinjen vračal iz Brezovcev domov. Zöks je imel pri sebi 250 Din gotovine, nove nizke čevlje, zavoj mila ter kos salame. Ko je navele koracil po cesti, sta se pojavila pred njim naenkrat iz teme

dva cigana. Eden mu je nastavil vojaško karabinko na prsi, drugi pa ga je udaril parkrat z roko po oči. Potem sta ga docela izropala ter mu odvzela denar in blago in izginila v noč. Zöks je slučaj takoj prijavil orožnikom, ki so šli na mesto napada ter odkrili na mokrih tleh sledove bosih nog. Napravili so mavčni odliv take sledi ter se nato podali v bližnjo cigansko naselbino iskat napadalce. Preiskali so ciganom bose noge ter dognali, da se ujeta stopalo Geze Kovača z odливom sledi. Aretirali so ga ter je napad priznal in povedal, da ga je izvršil v družbi svojega brata Alberta. Ta skraja ni hotel ničesar slišati o kakih krivdi, potem pa je priznal. Po ciganski navadi sta pa sedaj pred sodniki oba naenkrat svoj zagovor zopet izpremenila ter začela na vse pretege tajiti. Razprava ob času poročila še traja.

Mezdna gibanja v Zagrebu

Zagreb, 2. avgusta.

Kakor po Sloveniji, tako tudi na Hrvaškem delavci stopajo v čimdalje večjem številu v stavko. Tako stavkajo v Zagrebu stavbinski delavci, ki so večeraj prenehali z delom pri graditvi novih poslopij v Zagrebu. Vse pa kaže, da bodo ustavili delo še drugih vrst delavci. Včeraj ponoči so prenehali z delom tudi delavci na nekaterih tramvajskih progah. To so progovni delavci zagrebske cestne železnice, ki pa še niso stavili svojih zahtev podjetju. Naenkrat so postali solidarni z drugimi stavkujočimi delavci in so prenehali z delom. Večje število delavcev se je zbralo na Vlaški ulici in zahtevalo, da tudi ostali delavci zapuste delo, kar so tudi storili. Vendar pa so se nekateri kmalu skesali, ker so videli, da jim stavka pravzaprav

Avtomobilska katastrofa pri Rog. Slatini pred sodiščem

Celje, 1. sept.

Pred malim senatom celjskega okrajnega sodišča se je danes dopoldne zagovarjal 32-letni šofer Viktor Svoboda, uslužben pri trdki Mlinek & Slegler iz Zagreba, pristojen v Hoješin v CSR. Svoboda je sedel na zatozni klopi zaradi znane avtomobilske katastrofe, ki se je dogodila dne 6. julija letos pri Rogški Slatini.

Dne 6. julija t. l. se je okrog 14 peljal s tovrnim avtomobilom svoje trdke iz Rogatca v Rogško Slatino obdolenec Svoboda Viktor. Poleg njega sta sedela potnik iste trdke Havi Josip in kleparski mojster Maks Osredčki iz Rogatca. Ko je privozil avto do železniškega prelaza, ki je oddaljen kakih 800 m od postaje Rogška Slatina v smeri proti Rogatcu in vozil s približno 30 km brzine, mu je zaprla razgled visoka ograja, ki so jo pred nekaj leti zgradili tik železniške proge pri Kitovi vili. Na ograji je rastel fižol, ki je segal čez ograjo. Ko je Svoboda vozil proti progi, se je iz Rogške Slatine blizu osebni vlak, ki je tudi dal signal. Ker je tudi šofer dal istočasno signal in je pihal tudi veter, ki je najbrže odnesel zvok v nasprotno smer, poleg tega pa dvignil še oblake prahu, ni šofer niti videl, niti slišal vlaka. Strojevodja Božič je opazil avtomobil zaradi omenjene ovire šele v razdalji 10 do 15 m. Svoboda pa je opazil vlak šele v razdalji 5 m. Ko je Svoboda opazil vlak, je vozilo hitro okrenil na levo in skušal vlak prehiteti, toda bilo je že prepozno, ker je vlak v zadnjem trenutku zagrabil zadnji del avtomobila, vozilo razbil in ga vleklo še nekaj časa s seboj. Strojvodja je sicer tudi takoj zavrl vlak, ko je videl bližajočo se katastrofo, a bilo je že prepozno. Vlak je razmesaril Havi in Osredčki, šofer pa je obležal nezavesten s težkimi poškodbami in z zlomljenim prsnim košem.

Pri današnji razpravi sta bila zaslišana kot prič strojevodja Božič, ki je vozil vlak in neki Verk, ki se je v času katastrofe mudil slučajno v bližini na cesti. Božič je izpovedal, da pomeni ograja pri Kitovi vili veliko nevarnost za promet, ker so v primeru nesreče v nevarnosti ne samo on, temveč tudi vsi potniki. Avto je obvisel na desni strani lokomotive in je manjkalo samo za las, da ni ušel katastrofi. Rešitev je bila odvisna samo od trenutka. Verk je izpovedal, da je srečal avto malo prej, preden je šel čez progo. Ker je slišal pisk lokomotive in signale bližajočega se avtomobila, je takoj zasluhl nesrečo in dal z roko znamenje šoferju. Šofer pa najbrže zaradi prahu nesreče ni opazil. Desna vrata avtomobila je eden izmed potnikov prej odprl in je najbrže lokomotiva prav v

zadnjem trenutku zagrabila vrata in tako tudi avtomobil.

Zagovornik g. dr. Ogrizek je plediral za oprostitve, grajal pa je malomarnost gradbene oblasti in železniške uprave, ker dovolita gradnjo takih ograj ob železniški progi, ki zastirajo razgled. Svoboda je bil zaradi prestopa varnosti javnega prometa za ljudi in imovino obsojen na 2 meseca zapora, pogojno za dobo 2 let.

Šahovska olimpijada

Jugoslavija na četrtem mestu

München, 1. septembra. Šahovska olimpijada v Münchenu je končana. Kljub temu, da smo upali, da bodo naši šahisti zasedli vsaj eno izmed prvih treh mest, nam je včerajšnje zadnje kolo prineslo četrto mesto s 104,5 točkami, kar je pa še vedno zelo velik uspeh, ki smo nanj lahko ponosni, saj so naši zastopniki na tem tekmovanju pokazali, da tudi v kraljevski igri stojimo precej v ospredju med velikimi narodnostmi, ki so se teh tekmovanj udeležile.

Končno stanje münchenske šahovske olimpijade je tole:

Madžarska je zasedla prvo mesto s 110 in pol točke, drugo Poljska 108, tretje Nemčija 106,5, četrto Jugoslavija 104,5, peto Českoslovaška 104, 6. Letonska 96,5, 7. Avstrija 95, 8. Švedska 94, 9. Danska 91,5, 10. Estonika 90, 11. Litva 77,5, 12. Finska 75, 13. Nizozemska 71, 14. Rumunija 68, 15. Norveška 65, 16. Brazilija 63, 17. Švica 61,5, 18. Islandija in Italija po 57,5, 19. Francija 43,5, 20. Bolgarija 38,5.

Tour de Romanie

V četrtek so dospeli naši kolesarji v Bukarešto. Tam so jih prav pristočno sprejeli. Naši tekmovalci so se nastanili v hotelu Carol.

V petek pa so bili sprejeti pri pokrovitelju tekmovanja, princu Nikolaju, kjer so se vpisali v spominsko knjigo. Ko so prišli pred dvorec, jih je ljudstvo, ki se je med obiskom nabralo pred dvorcem, priprano pristočno pozdravilo. Posebno pozornost vzbujajo naš Grgac. Popoldne okrog 5. ure pa se je do 50 tekmovalcev udeležilo spominske slavnosti na grobu neznanega vojaka. Naši zastopniki so zelo razpoloženi in upajmo, da nam bodo pripravili lepši utis, kot smo ga dobili po tekmovanjih »Tour de France« in po olimpijadi. Na tem tekmovanju, ki je tretje, je zelo resna konkurenca, saj so se ga udeležili najboljši vozači v srednji Evropi. Najnevarnejši so zopet Nemci. Poleg naših in Nemcev nastopijo še Turki, Bolgari, Poljaki, Francozi in Španci.

Start je bil napovedan za 29. avgusta. Res so se na trgu Bratinar zbrali zastopniki oblasti in tiska ter veliko prebivalstva, ki naj bi prisostvovali startu. Okoli 90 kolesarjev-tekmovalcev je težko čakalo, da bo štoparica počila. Ob 9.05 je bil dan znak in kolesarji so zdrknili proti Buzou. Prva etapa je dolga 203 km. Prvih 68 km je asfaltiranih.

Borba je zelo ostra, vodijo Francozi in naši.

Obvezne dajatve za Rdeči križ

Belgrad, 2. sept. AA. Po določbah čl. 42 točka 11 zakona o Društvu Rdečega križa kraljevine Jugoslavije se bo od 20. do 26. sept. t. l. pobiralo v korist navedenega društva dodatek na vsak vozi listek in sicer 0.50 Din od vsakega začetih 100 Din vozne cene. Dodatek se bo pobiral pri izdajanju voznih listkov na potniških blaginjah, in sicer od kartonskih listkov, listkov za večje družbe, osebnih listkov beličev, kuponskih listkov in civilnih prevoznih registrov. Če se izdajo polovični kartonski listki, se plača dodatek za vsako polovico po njeni vrednosti. Pri povratnih izletniških in weekend-listkih se bo plačeval dodatek dvojno, upoštevajoč vožno ceno v eni smeri, ne pa vožno ceno povratnega listka. Pri direktnih voznih listkih za mednarodni promet, ki se izdajo na blaginjah v naši državi, se bo plačal dodatek samo od voznega listka od vhodne postaje do državne meje prevozne poti, in sicer po lokalni potniški tarifi. Isto velja tudi za kuponske listke društva Putnik, ki se izdajo na blaginjah v naši državi. Ta dodatek se bo pobiral brez potrdil in brez vsake zabeleže na voznih listinah.

Maribor

Sprejem v gozdarsko šolo. V enoletni tečaj drž. gozdarske šole v Mariboru bo letos sprejetih 12 gojencev. Šolsko leto se prične s 1. oktobrom.

Dohodki mariborske carinarne so v mesecu avgustu znašali 4.575.365,50 din, od tega pa od izvoza samo 15.044.

Mlad parček izginil. Pet dni že pogreša branjevka Antonija Puconja svojo hčerko Stelko. Prijavila je to večeraj policiji, ki je ugotovila, da je z mlado Stelko izginil tudi njen znanec ključavničar Ivan Herman. Boje se, da sta mlada človeka iz nepremišljenosti napravila usoden korak ter šla v prostovoljno smrt.

Novo mesto

Novo mesto, 1. sept.

Strokovna nadaljevalna šola. 30. avgusta se je vršilo vpisovanje vajencev v strokovno nadaljevalno šolo za šolska leta 1936-37 in sicer dopolne od 9—12 v pisarni strokovne nadaljevalne šole. — Pouk se prične na tej šoli dne 1. septembra. V okoliših strokovne nadaljevalne šole spadajo vajenci in vajenke iz sledečih krajev: Novo mesto, Zabja vas, Smihel, Brod, Irča vas, Drska, Gotna vas, Regerca vas, Bršljun, Cegelnica in Ločna.

Pričetek šolskega leta na osnovni šoli v Novem mestu. 1. septembra vpisovanje v vse razrede in zdravniški pregled onih učencev in učenk, ki še niso bili pregledani; 2. septembra (sreda) ob 8 šolska masa v frančiškanski cerkvi; 3. septembra (četrtek) reden pouk.

vilo, ker so mestna podjetja podpisala kolektivno pogodbo s Hrvatsko delavsko zvezo šele pred kratkim in do sedaj še ni bilo nikakih pritožb glede kršitve te pogodbe. Hrvatska delavska zveza vsaj v tem pogledu, kolikor je znano, ni podvela nikakih korakov. Z delom so prenehali tudi cestni pometalci. Po mestu je vsepovsod videti male vozičke, katere rabijo ti delavci za pobiranje smeti. Zelo se opazi to na trgu, kjer je nesnage že toliko, da se že večina zgraja nad njo. Delavski odelki hodijo po mestu in nadzorujejo, da ne bi do od tovarišev pričel z delom in delal proti interesom celotnega zagrebskega delavstva.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, sredo, 2. septembra: Štefan.
Jutri, četrtek, 3. septembra: Serafina.

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa c. 41; mr. Trnkoczy, Mestni trg 4; mr. Ustar, ulica 7.

Danes in jutri je vpisovanje na šolo Glasbene Matice in sicer med 9 in 12 ter 15 in 17 v pisarni v Gosposki ulici. Sprejemajo se dosedanj in novi gojenci za vse predmete in instrumente. Vse podrobnosti v veži zavoda.

Glasbeni otroški vrtec se na novo vpelje na šoli Glasbene Matice ter bo pouk dnevno od pol 11 do pol 12 dopoldne. Poučuje se pešje in ritmično vaje. Sprejemajo se otroci od 4. do 7. leta. Prijave sprejema pisarna Glasbene Matice, otroški vrtec začne s poukom 1. oktobra.

Št. Vid nad Ljubljano. Ponavljalni izpiti na obrtno nadaljevalni šoli se bodo vršili v četrtek, dne 3. sept. na občem oddelku, in v petek, dne 4. sept. na mizarskem oddelku. Vajenci, ki se niso k izpitu prijavili, naj to store nemudoma. Istotako opozarja upraviteljstvo one vaje, ki se niso vpisali v šolo, da se takoj vpisejo.

Spremembe v današnjem radio programu: Za 2. sept., danes od 21.15, odlomki nove opere »Pod to goro zeleno«, izvajajo člani Narodnega gledališča.

Za jutri, 3. sept., ob 20.30: samospevi g. Franc Zan, ob 21.10 Radio orkester.

500 sort vrtnic bo svojo lepoto samo še danes razkazovalo na velesejski razstavi »Sodoben vrt«, ker razstavo teh občutljivih lepotic jutri zamenja že specialna razstava najraznovrstnejših begonij.

Edino soncu roža odkrije vse svoje čare, zato je bil to pot, ko se je na tisoče najzlahtnejših rož iz vseh slovenskih in tudi tujih vrtov zbralo na tisoče najzlahtnejših rož iz vseh slovenskih in na velesejski razstavi »Sodoben vrt« Bog sončuk naročil, naj sije na velesejem s vsem žarom. Prav vroč poletni dan smo imeli od otvoritvi in cvetlice na velesejmu naj nas še dalje varujejo pred slabim vremenom.

Bohotne krizanteme na velesejski razstavi »Sodoben vrt« zbujajo poželjenje vseh prijateljev cvetlic. Znamenitega kultiuatorja najeljnove in krizantem Sutterja iz Tenara pri Locarnu ob ženevskem jezeru je pripravil odbor povabil nalašč, da našemu občinstvu pokaže, kakšne prekrasne rože bi lahko imeli tudi v naši državi, zlasti po zavetnih krajih tople Dalmacije. Posebno pozimi uvažamo za težke milijone najeljnove in drugih cvetlic iz drugih držav, a vse to bi lahko prikledali doma in celo izvažali. Naj bo torej na velesejsko razstavo iz inozemstva uvoženo cvetje v spodbudo in tudi v opomin vsem onim, ki neprestano tožijo, da v naši državi ni prilike za zaslužek.

Tisoč let stara tisa. Na velesejski razstavi »Za naš les« v paviljonu »L« je razstavljen tudi stor tise s koreninami. Strokovnjaki so pošeli letnice in ugotovili po njih številu, da je bilo drevo staro nad 1000 let, čeprav je debelo komaj 30 cm. Ob pogledu na ta stor rastlinskega Metuzalema smo se o tožni spomnili na mnogo debelejšo in gotovo tisočletja staro tiso, ki je rasla še pred nekaj leti v Lipnici pri Kamni Gorici. Ta naravni spomenik so podrli z izgovorom, da iglice s tise padajo v vodnjak. Drugje bi bili morda rajši pokrili vodnjak in častljivo pričo tisočletji obvarovali še danim rodovom, da bi se spominjali prastarih časov, ko so bile tise še pogoste po naših gozdovih.

Važno za šole. Vzgojitelji smatrajo za svojo dolžnost prirejanje poučnih izletov v Ljubljano, še posebno pa na velesejem, kjer bo letos na razstavi »Za naš les«, prav tako pa tudi na razstavi »Sodoben vrt«, predvsem pa v velikem živalskem parku z vsem živalskim našim gozdom in tudi na razstavi malih živali ter sploh v vseh oddelkih toliko poučnega, da bi moral ta izlet za vse šole biti obvezen. Obisk velesejma pa ne bo zgolj poučen, saj mladina na njem spozna, da lahko iz lesa napravimo sami vse stvari, ki jih sedaj še vedno uvažamo. Nešteto pobud bo dobila mladina v vseh razstavah in se bo v nji krepila tudi nacionalna zavest.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sreda, 2. septembra: 12.00 Zvoki z Balkana (plošče) 12.45 Poročila, vremenska napoved 13.00 Napoved časa, spored, obvestila 13.15 Vse mogoče, kar kdo hoče (plošče po željah) 14.00 Vremenska napoved, poročila, čaji 15.00 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, spored, obvestila 15.30 Nacionalna ura: Nastanek škofije in znanje nove katedrale (Ivan Franči, Zagreb) 15.50 Mladinska ura: Reportaža z živalske razstave na velesejmu (Voli g. ing. Muck) 20.10 Otroci otrokom (re. eticelne in pesmi) 20.30 Koncert Slovenskega vokalnega kvinteta 21.00 Odlomki iz nove opere Pod to goro zeleno, izvajajo člani Narodnega gledališča 22.00 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, spored 22.20 Koncert Radijskega orkestra.

Drugi programi

SREDA, 2. septembra, Belgrad I: 19.50 Massent-tove kompozicije (Radio orkester) 20.25 Georg Til poje arjo iz opere Carmen 20.30 Humor 21.30 Lohka glasba Belgrad II: 20.00 Lov na medvede in divje koze na Sar-planini (Todor Manević) 21.15 Belgradske noči — Glasbena reportaža — Dunaj: 18.25 Wagner: Tristan in Isolda, opera 20.30 Koncert Maeha kvarteta — Praga: 20.40 Nekdaj bevel na ploščah 20.55 Simfonični koncert Radio orkestra in solistov — Brno: 20.25 Radiokomedia — Varšava: 19.00 Koncert Radio orkestra in solistov 21.00 Chopinove kompozicije (klavirski koncert) Rim: 20.40 Simfonični koncert — Milano: 20.40 Glasbena folklor 21.50 Koncert godbe na pihala — Budimpešta: 20.10 Svečani koncert — prenos iz gledališča (Budimpeštanski koncertni orkester) — Berlin: 20.45 Operna glasba — München: 20.45 Večerni koncert 22.30 Koncert zbora — Königsberg: 20.45 Glasbeni literarni večer —

Dravsko polje

Kokoši tatovi se pogosto javljajo, žal, celo pri največjih. Od petka do sobote je bilo Rozi Caputa in Mariji Pipenbacher pokradenih 32 kokoši. Prebivalci pri Sv. Mariji so zaradi teh tatvin ogorčeni in hočejo nekatere postopake, ki so znani dolgoletneži, kar linčati.

Hodka občina si svoje nedelavnosti ne more šteti v dobro, kajti cesta od Dobrove do Sv. Miklavža je še vedno neuporabna.

V Sv. Miklavžu je Prosvetno in gospodarsko društvo vpriporilo Meškovo »Mater«. Uspeh je bil zelo lep.

V Prepoljah je »Zarja« priredila 30. avgusta koncert. Društvo še niti leto dni ni staro, pa je doseglo že tako lep uspeh, da se lahko postavi ob bok sosednim starim in tudi zastarelim društvom.

Dramatični odsek gasilnega društva v Cirkovcih. Sami »kmečki fantje in dekleta« so igrali Koržetovo »igro« »Micki je treba moza«. Mariborčani so sicer verjeli »kmečkim fantom in dekletom«, ki ves teden opravljajo težka kmetijska dela, toda takih med igralci skoraj ni bilo. Občinski tajniki, sinovi in hčere vpokojenih orožnikov, gostil-

Nekaj o šolskih knjigah

Knjigarne in papirne trgovine pripravljajo nove izlozbe: šolske knjige in šolske potrebščine za osnovne in meščanske, srednje, strokovne in višje šole; pomožne knjige za vse predmete za šolo in dom nudijo v »veliki izbiri« in vedno po »nižkih cenah«. Knjigarne in založbe razpolivajo v tisoč izvodih knjižne oglašne novih knjig ali izdaj ter sezname učbenikov. Tudi na srednjih šolah so že dali natisniti sezname učbenikov, ki jih bodo rabili, tako da je knjižni promet v najhujšem razmahu. V poštev pridejo seveda le učbeniki, ki so si pravočasno preskrbeli v ministrstvu odobritev.

Z zadnjim avgustom se je pričel tudi že dijaški sejem, tržni teden, kamor dospejo po večini le pač stare knjige. Skoraj bi bili ti sejni potrebni nadzorstva: starejši, izkušeni namreč neusmiljeno izrabljajo nespretnost mlajših. Odrasli se zmenijo, pokupijo za nizko ceno nekaj vrst učbenikov, nato ceno dvignejo in z »mastnim« dobičkom prodajajo naprej. Ustvarjajo tako zvane karte. Ne manjka niti goljufov, ki prodajo neizkušenim vse nerabne knjige prejšnjih let. Doznan ljudi ki so si z lepim izkupičkom nabavili kolo ali obleko in še kaj.

Književne oglašne in sezname učbenikov, ki jih dobijo ob začetku leta vsi učitelji in profesorji, pošiljajo predvsem srbske ali hrvatske založbe, od teh zopet večinoma belgrijske in zagrebške. Naše slovenske precej zaostajajo. V splošnem lahko rečemo, da je naš knjižni trg oz. promet učbenikov označen z borbo med slovenskimi in srbohrvatskimi šolskimi knjigami. Iz oglosov s cenami ter iz opreme knjig samih se o marsičem poučimo.

Srbohrvatske šolske knjige imajo neprimerno večjo naklado, pa se imajo boriti z več vrstami istega učbenika, knjige so preprosto opremljene, slabo tiskane in slabo skorigirane, so v veliki večini v cirilici ter so deloma poceni — v glavnem za nas malo trajne vrednosti.

Slovenske šolske knjige imajo revno naklado, četudi je manj vrst istega učbenika, knjige so silno

lepo opremljene, kar jim da trpežnost za več let, jasen tisk in nič napak jih odlikujeta; zaradi naštelega seveda ne morejo biti poceni — a imajo s solidnostjo trajno vrednost. Če bodo naši založniki vztrajali na solidnem ali celo boljšem delu, ne pa iskali samo trenutnega dobička, bodo gotovo zmagali. Na splošno pa je po opazovanju treba reči, da so učbeniki predragi. V mislih imamo predvsem nekatere tujejezične čitanke, ki niso drugega, kot prepisani teksti iz dotične književnosti, pa stanejo po 50 din ali še več. Četudi je naklada za višjo gimnazijo manjša, vendar bi bilo zanimivo vedeti, koliko honorarja ali koliko čistega dobička ima pisatelj odnosno založnik pri takih čitankah, ki ne zahtevajo nikakršnega dela. Proforsko društvo bi storilo pametno, če bi se za stvar zanimalo in jo nadziralo, v slučaju pretiranih cen pa ravnateljstvom in premetnim učiteljem naznanilo, da knjigo bojkotirajo.

Človek se kar zgrozi, če sešteje cene knjig za poedine razrede: vsota v nekaterih razredih presega 300 in več dinarjev. Dijaki sicer ne kupujejo vedno vseh novih knjig, a vsako leto je nekaj »novih« izdaj, ki se zahtevajo. Treba je starešem pač globoko seči v žep, če hočejo vse to nabaviti recimo večim svojim otrokom.

V srbskih seznamih pomožnih učbenikov sem — čuje in strmitel! — opazil tudi prevode francoskih, nemških in latinskih čitank ter celo tujejezičnega domačega čtiva. Ne samo to, da so čitanke še same po sebi tako lahke kot za otroški vrtec, a jih naša današnja mladina vendarle težko zdelava, ne samo to, da so prevodi moralno zlo, tudi po cenah so izvodov teh prevodov tako pretirani — saj jih ponujajo skoraj za isto ceno kot originalno čitanko samo —, da jih je treba brez premisleka odklanjati. Saj še človek v dober prevod dvomi. Seveda rešilne bilke kaj kmalu zadostujejo.

Vpisovanje nekda in sedaj

Mesto se polni: ne samo zaradi tradicionalne jesenske velesejske prireditve, ne le, ker se vračajo vsi srečni meščani-letoviščniki, ne le, ker hladnejši dnevi in bližajoča se jesen priženejo nazaj v mesto vse potepuhe in »večne popotnike«, ki se v dnu duše čutijo le bolj meščane kot kmete, mesto se polni predvsem, ker se vrača vanj šolska mladina. Živahen promet in razigranost mladine, ki se je ožganih lic in smejočih se oči poslovala s počitnic, dajata slovenskemu »velemestu« radosten izraz.

S prvim septembrom se prične vpisovanje na vseh šolah razen na univerzi. Na osnovnih šolah opravijo to slovesnost tiho zase, skromno in brez posebnih dogodkov. Vpisovanju hitro sledi odrovnjena služba božja, nato takoj pouk in »kolo je v tiru«. Tudi na srednjih šolah je nekdaš šlo to gladko izpod rok: na določen dan smo se zbrali vsi lanki in tudi novi dijaki v veži gimnazijskega poslopja, ob določen uri so prišli naši lanki in obenem že letošnji gospodje razredniki, brali iz seznam imena učencev, ki spadajo v novi razred (spričeval nič ne gledal, ker so nas predobro poznali), mi smo rezko odgovarjali »tukaj« — pa si bil vpisan. Če si prišel par dni prepozno, si se šel prijaviti brez nadaljnega h gospodu ravnatelju.

No, danes je vse to silno zamotano. Za vpis v prvi razred je treba treh, starih navodil, pa še nevpeljeni starši pri vpisu nimajo vseh listin v redu.

»Nič nisem vedela za to...«

»Tam stoji na razglasi deski vse to zapisano!« pojasnjuje nervozni gospod ravnatelj.

Dobra ženica, premalo študirana, da bi brala vse številne razglasne deske in jih v njihovi jedrnatosti domela, prosi sosednjega gospo, da ji obrazloži in pomaga. Ko ima vse v redu, se kot zadnja priključi dolgi vrsti in znova čaka in čaka. Jasno je, da tako vpisovanje učencev traja po več dni.

„Sveta vladar“

Kdo pa je v vpisovanje prinesel toliko zmešnjave? To je skrivnostni »vladar sveta« — denar. Uvedli so šolnino in številne takse. Pri vpisu v prvo šolo je torej treba poleg rojstnega in krstnega lista (na svetu moramo milijonkrat osebno dokazovati, da smo bili rojeni!), mesto katerega zadostuje tudi izpisek iz krstne knjige ali rodbin-

ska knjižica, še šolski izkaz iz osnovne šole s potrdilom o uspešno opravljenem sprejemnem izpitu, nato še 20 din za zdravstveni fond in davčno potrdilo (kolek samo 20 din). Če hočejo starši starejšega otroka vpisati v višji razred, plača prvotalec (ali sploh nižji razred) polovično šolnino; za starejšega pa morajo dati starši svojerodno podpisano izjavo, da ga bodo vpisali in seveda plačali zanj celo šolnino. Potrdilo o tem prinesejo naknadno.

Starši, ki plačujejo samo službeni davek (večinoma uradništvo), morajo dati podpisano izjavo (torej zaupanje) še nekaj velja?!), da nimajo za obdajanje več nobene imovine. — V koliko so starši pri tem odkriti, je druga stvar, šolska oblast namreč ni davčni urad, da bi to kontrolirala. Starši pa seveda dajo izjavo na lastno odgovornost: če se davkarji zljubi, pa morda odkrije kakšne senzacije...

Lanske učence vpisujejo razredniki običajno v lankih razredih. Tudi ti morajo biti dobri računarji, ker sicer primankljaj gre iz lastnega žepa, morajo pa imeti tudi vse poračate v glavah: paziti je treba pri učenca na šolski okolli (spregleda daje banska uprava), pri 5. in 7. razredu na mejo starosti (spregleda daje banska in na stanovanje učenca, da se ne vozi ali hodi predačle itd. itd.

Nič čuda, če se zgodi pri vsem tem na zadnje tole: razrednik vpraša:

»Kje pa je denar za šolnino?«

»Tega sem pa pozabil... bom jutri... ali takoj...« Pa pravijo, da so profesorji pozabljivi.

Vse šolske oblasti (tudi univerzitetne!) bi bile od srca vesele, če bi imele s plačevanjem šolnine čim manj opravka: profesor vendar ni noben finančnik, nima za to izurjenosti, ima samo skrb z oddanim mu denarjem. Vse to spada vendar na davčni urad!

Tabela o šolnini je staršem predobro vtisnjena v spomin. Mnogo se je o tem pisalo. Kdor plača izpod 300 davka, ne plača šolnine. Čim bolj narašča davek, tem bolj neenakomerno narašča šolnina, dasi je znano dejstvo: čim večji je kapital ali imetje sploh, tem bolj samo od sebe narašča, tem manj se čuti breme raznih dajatev. Seveda, če bi zakone delal revež, bi si jih tudi sebi primerno prikojil.

Ko je stvar z vpisovanjem in s plačano šolnino v redu, si začno starši tretjo glavo: knjige, stanovanje, hrana, obleka,

Celjske novice

NOVI KINO METROPOL V CELJU

Danes ob 18-30 in 20-30

S P O R E D :

Najnovejši Foxov zvočni tednik, barvana šaloigra črtana »Micky svira« ter najslajša melodijozna in najzabavnejša opereta svetovnega slovesa

PRI BELEM KONJIČKU

G L A S B A :

Ralph Benatzky, Herman Thimig, Christl Mardayn in drugi znameniti igralci.

Nadaljnje predstave 3. in 4. septembra ob 18-30 in 20. uri

Telefon 182 KINO METROPOL - CELJE

Višji tečajni izpit v jesenskem terminu na celjski gimnaziji je bil zaključen v ponedeljek, dne 31. avgusta. Popravni višji tečajni izpit so delali trije kandidati. Izpit je z uspehom napravil Povh Franc, medtem ko sta bila ostala dva kandidata odklonjena.

Šahovske novice. Šahovski klub Gaberje igra v nedeljo medklubsko prijateljsko tekmo z varaždinskimi šahovskim klubom. Podrobnosti bodo še pravočasno objavljene.

Zrtni nesreči. Bučnik Vida, 11 letna rejenka, se je ponesrečila pri kopanju. Ko je šla iz vode, je padla in si zlomila desno nogo. — Srebot Ivan,

ničarjev, organistov, šivilje itd. pač ne primejo za plug, gnojne vile, koso ali srp. Taka gospoda tudi ne nosi polnih rok žuljev, ampak le od šivanke raztrgano kožo. Avtor obeta še eno dramo, ki jo bodo najbrž spet igrali »sami kmečki fantje in dekleta«. Med gospodo hočejo biti kmetje, med kmeli gospodaj

18 let stari pastir pri Celjski koči, je v ponedeljek ob 7 zjutraj prinesel v sobo v Celjsko kočico koso in jo obesil na klin. Pri tem je nerodno zadel v koso, ki je padla na njega in mu povzročila močno ravno vrezino na glavi. — Kozorok Slavko, 30-letni elektromonter iz Njivice pri Radečah je v nedeljo ob 17 padel po stopnicah in si nalomil kost na levem kolenu. — Kacič Vinko, 76-letni prevzičkar od Sv. Mihaela pri Laškem, je v ponedeljek doma padel s hruške in si zlomil desno roko.

Ustanovni občni zbor Gledališke družine se je vršil v ponedeljek zvečer ob lepi udeležbi članstva v fantovski sobi v Domu. Za predsednika je bil izvoljen prosv. insp. g. dr. Franc Kotnik.

Celje v številkah. Meseca avgusta je obiskalo Celje 1782 tujcev, med katerimi je bilo 1093 Jugoslovancev, ostali so inozemci. Prenončin je bilo 3789. Število tujcev, ki so obiskali Celje v mesecu avgustu je najvišje, kar ga zaznamuje tujski promet v Celju. Tako je na pr. meseca julija letos obiskalo Celje 1433 tujcev (inozemcev je bilo 498), meseca avgusta lanskega leta pa 1406 (inozemcev je bilo

Kralj zraka razkazuje svojo umetnost

Ljubljana, 1. septembra.

Ze nekaj dni se mudi v Ljubljani kralj zraka, Hary Barkovsky, učenec predlansko leto ponesrečenega mojstra Strohschneiderja. Na Novem trgu ima preko Ljubljanične napete vrvi v višini 20 m, na katerih izvaja neverjetno težke in lepe točke. Ze v petek bi moral imeti prvo predstavo, a jo je moral odpovedati, ker ni imel varnostne mreže. V soboto pa je imel prvo predstavo in od tedaj naprej predvaja svoje produkcije vsak večer.

Ze ob sedmih začne ljudi vabiti lepa godba. Le škoda, da slišimo vse preveč nemških plošč, ko so vendar tudi naše lepe. Ljubljanci tako lepe prilike gotovo nikdar ne zamude, zato kar v procesijah hite proti Čevljarškemu mostu. V soboto je celo neki voznik pripeljal ljudi kar na lojterskem vozu. Z nestrpnostjo pričakujejo osme ure, ko se na strehi pojavi akrobat, se lepo predstavi, napove delni program ter prosi navzoče, naj med predstavo mirujejo, ker mu je mir neobhodno potreben. Predstava se prične. Ljudem zastaja sapa, ko vidijo, kako to zemsko bitje hodi po komaj nekaj centimetrov debeli žici. Barkovsky najprej koraka po taktu pa žici, toda proti koncu začne na žici celo plesati. Enako in prav tako siguren je, kot bi hodil po tleh. Na žico prinese mizo in stol, prav lepo sede, pregne mizo in večerja. Včeraj si je pripravil jajčno večerjo in se napil vina (najbrž malinovec) ter posnemal pijanca. Toda kmalu se je izrežnil in se vozil po žici z motorjem. Ljudje niso verovali svojim očem in so se vpraševali, kako je to mogoče. Kot zadnja točka vsakega večera pa je, da se spusti z glavo navzdol po vrvi ter razvije jugoslovansko trobojnico.

Barkovsky je zares umetnik svoje stroke in so njegovi nastopi vredni, da si jih vsakdo ogleda.

Posebno te dni ima na programu lepe točke, ker ve, da so Ljubljanci pod blagodejnim vplivom prvega septembra.

Nesreča in poizkus samoumora

Ljubljana, 2. sept.

Prigraditvi ceste se je včeraj težje ponesrečil pri Mednu nad St. Vidom 37 letni delavec Pečnik Franc. Mem delom se je nenadoma zrušil nek oder na nesrečnega delavca, ki je bil ravno v tem trenutku pod njim. Pri tem je dobil omenjeni Pečnik hude poškodbe na glavi. Vendar je upati, da ne bodo nastopile kake hujše komplikacije in da bo Pečnik mogoč brez hujših posledic zapustiti bolnišnico, kamor so ga pripeljali takoj po nesreči.

V težkem stanju so pripeljali v ljubljansko splošno bolnišnico včeraj 38 letno Ivano Haris, ženo mehanika s Sodarske steze v Ljubljani. Poskušala je napraviti samomor s tem, da je povzila nek prašek. Kaj jo je privedlo do te odločitve, še ni znano.

Nastopi S.K. Planine na Stadionu

Ljubljana, 2. septembra,

Sportni klub SK Planina priredi v dneih 6., 7. in 8. t. m. svoj prvi nastop. Dela na Stadionu prav lepo napredujejo, zanimanje za tekmovalje je veliko, atleti in nastopajoči sploh pa so v najboljšem razpoloženju. Tako se nam obeta po dolgem času zopet lepa in užitelja polna športna prireditve. Pokroviteljstvo nad prireditvijo je blagovolil prevzeti sam ban dravske banovine dr. Marko Natlačen, minister za promet pa je dovolil vsem udeležencem te prireditve polovično vozino.

Tekmovalo se bo po pravilih JLAZ-e. Pri dolžnostnem mitingu smejo nastopati le verificirani klubi, dočim pri propagandnih in ženskih nastopih sodeluje lahko vsak, pa najsi je vpisan v kakšen klub ali pa ni. Zmagovalci v poednih disciplinah dobe kolajne, tekmovalci za prva tri mesta pa priznanice. Prijavnina za točko in eno osebo znaša 1 Din, za skupna moštva, ki pa bodo sodelovala pri štafetah ali kje drugje pa 5 Din. Do sedaj se je prijavilo že precejšnje število tekmovalcev, med njimi so tudi taki, ki so zastopali naše barve v Berlinu.

Program tekmovalj je naslednji: v nedeljo, 6. sept. ob 9 dopoldne 1. Turnir v odbojki. 2. Turnir v namiznem tenisu. 3. Ob 3 popoldne: Lahka atletika za seniore in juniorje ter za dekleta. Teki na 60 m, 100 m, 800 m, 5000 m. Skoki v višino, v daljino, troskok in skoki s palico. Meti: krogla, disk in kopje.

V ponedeljek pa bo dopoldne ob 9 in popoldne ob 15 nadaljevanje v odbojki in namiznem tenisu.

Glavni in najbolj zanimiv dan pa bo v torek, na praznik. Tedaj se bodo ob 8 dop. zbrali kole-sarji in kolesarke na rakovniškem igrišču (ob Dolenjski cesti), od koder se bo razvil sprevod skozi mesto na Stadion. Sprevod krene po Dolenjski cesti, Karlovškem mostu, Karlovski cesti, Florjanski ulici, Sv. Jakoba trgu, Cojzovem grabnu, po Emonski cesti in Napoleonovem trgu. Vegovji ulici ter Kongresnem trgu, Selenburgovi in Prešernovi ulici na Marijin trg, od tu po Miklošičevi, Masarykovi in Tyrševi cesti na Stadion. Sprevod bo trajal približno eno uro in pol, nakaar bo ob 10.30 na Stadionu sv. maša s cerkvenim govorom. Po sv. maši pa bo razhod in nato kosilo. Tekmovalje se nato prične zopet ob 3 popoldne. Na programu je lahka atletika za seniore, juniorje in za dekleta. Finalni teki na 60, 100, 1000 in 1500 m. Stafete 4x60 m, 4x100 m, in 400+300+200+100 metrov. Nato pa bodo gimnastične vaje, ki jih bodo izvajali fantje in dekleta.

Ker je vsa prireditve propagandnega značaja, zato je tudi vstopnina minimalna, tako da je obisk te lepe prireditve omogočen vsakemu, ki ga zanima lep šport. Enodnevná vstopnica, ki velja za dopoldne in popoldne, velja na tribuni 20 dinarjev, sedeži na pobočju so po 10 Din, stojišča po 5 Din, za dijakle in vojakle le po 2 Din.

Sportni klub Planina je še mlad klub, vendar zelo močan. Topol bo prvič pokazal, kaj se more doseči s pridnim ter vztrajnim treningom. Mladi atleti, ki zaslužijo, da jih podpremo po svojih močeh ter jim podžemo ognja in veselja do napredka, upravično pričakujejo velikega odziva. Mladini je treba sonca in zraka!

374). Prenončin je bilo letos v juliju 3173, avgusta lanskega leta pa 2460. Na podlagi tega števila vidimo, da tujski promet od leta do leta narašča. Da je bila letos v avgustu tako ugodna sezona, se imamo predvsem zahvaliti zelo ugodnemu vremenu. Povprečno se mudi dnevno v Celju 120 do 130 tujcev. Umrlo je meseca avgusta v Celju 32 oseb, 21 v bolnišnici in 11 v mestu.

Antologija madjarske mržnje

Bukareški list »Moment« piše pred nekaj dnevi o načinu madjarske propagande za revizijo in v dokumentalnem članku dokazuje, kako madžarsko prebivalstvo sistematsko vzgaja v mržnji proti vsem svojim sosedom in kako se s takim načinom vzgoje onemogoča vsaka možnost sodelovanja z Madžarsko. — Sovražstvo proti Jugoslaviji, Romuniji in Češkoslovaški se že v nežni dobi vceplja mladini v šolah, nadaljuje se po časopisu, obravnava v gledališču, propagira v predavanjih in literaturi. — Romunski list opozarja nato, da se je v svojem času pojavil v »Pesti Hirlap« članek, v katerem se izrecno trdi in poziva, da Madžarska ne sme biti nikdar v prijateljskih odnosih z Jugoslavijo, Češkoslovaško in Romunijo. Članek takole nadaljuje: »To so naši sovražniki. Konsekventno se je treba boriti proti vsakemu zblizanju in to bodisi oficijelnim ali poloficijelnim z grabljivci našega ozemlja. Vsak poizkus v tej smeri mora biti obsojen že v naprej na neuspeh.«

»Pesti Hirlap« se seveda ne zadovoljuje v svoji revizionistični politiki s takimi članki in je razpisala celo konkurs za irendentistične in revizionistične pesmi, v katerih morajo avtorji vsako kritico pesmi končati z refrenom: »Pravico za Madžarsko!« Te pesmi so izdane v zborniku, ki je dobil naslov »Sto plamenov«. Romunski list analizira to antologijo in opozarja nato, da so madžarski avtorji v njej pokazali vso svojo brutalnost, kateri bi težko našli še kje drugod primere. — Knjiga vsebuje nezasišane trditve. Piše o propadanju Madžarske, o domotožju Karpatov za reko Tiso, o novem osvajanju karpatskih prelazov in klisur.

Nekaj primerov

Prvo nagrado v tem tekmovanju je dobil Tomáš Polu, ki trdi v svoji pesmi, da stare meje Madžarske niso določili ljudje, ampak sam dobri Bog. Še celo nadvojvoda Jožef Habsburg je zašel med te priložnostne pesnike in vzklika: »V želji za našimi tisočletnimi mejami zahtevamo gore, ki obkrožajo madžarsko domovino. Umrl bomo, če bo potreba in nikdar ne bomo imeli miru, dokler ne osvojimo nazaj naših krajev.« — Pesmič je poslal tudi Margarita Bethlen, žena bivšega ministrskega predsednika, katera poje: »Zopet bomo osvojili naše kraje in zaklinjamo se pred Bogom, da bomo držali svojo besedo.« Pesem Eleka Erdődija pa zveni takole: »V Trianonu ubiti madžarski narod se je prebudil. Ali slišiš to, stara Evro-

pa? Ali slišiš žvenket orožja madžarskih božjih falang? Vsak naj ve, da nima ničesar iskati na madžarskih ravninah. Tu so Madžari gospodarji že tisoč let! — Naj izgineje torej Srbi, Romuni in Čehi! Ta zemlja pripada nam in nobenemu drugemu! Naj banditi več ne motijo sna karpatskih grebenov.« — József Faragó, profesor na liceju, daje približno primer, kako vzgaja zaupano mu mladino. »Od Velikega Bečkereka pa vse do Subotice ni drugega, kakor sama žalost in smrt. Vsi izviri in vodnjaki so izsušeni. Povsod se sliši samo jokanje in vzdihovanje. Zato mrzite Jugoslavijo in pred vsem svetom kličite: Pravico za Madžarsko! Burja besni nad Hunedvarom, žalostno je v Sibulali in grenko v Sangeorzi. Naš kruh je grenak, šole so zaprte. Sovražite Romune! Zakričite vsemu svetu v obraz: Pravico za Madžarsko! Klic na boj se razlega od Ružomberka pa do Užgoroda, v Prešovu zaigrajo hiše, prebivalstvo strda in živi v bedi. Dedščina očetov je prešla v roke banditov. Sin moj, na tebe pa pada dedščina osvete. In ta trenutek ni daleč. Sovraži Čeha! Zakličite obraz vsemu svetu: Pravico za Madžarsko!« — Drugi avtor dr. Faragó, sorodnik prej imenovanega, vzklika: »Ne klanjamo se pred kraljem Herodom in ne bomo podložni banditom! Ne poljubljamo rok prostitutkam. Hočemo biti sami svoji gospodarji in zapovedniki! Kri nas bo pripeljala do svete osvete! Le malo še potrpite. Madžar z orožjem v roki se že približuje in ta trenutek bo za bandite težak in brezsrčen!«

Ali je to pravica?

Nekaj teh primerov mislimo, da popolnoma zadostuje. Bukareški list pripominja, da je madžarska antologija polna takih nesramnih trditev, vzklikov in pozivov. Skoraj na vsaki strani nalepite na izraze: banditi, strahopetci, hijene, ki so naslovljeni na adresu — sosedom. — Na tak način torej madžarski pesniki in ljudje iz najvišjih krogov predstavljajo Jugoslovane, Romune, Čeha, druge narode, ki po zaključkih te antologije nimajo pravice, da stanujejo in živijo na zemlji, na kateri so živeli stoletja. — Prav te dni, ko Madžari na zapadu zopet govorijo o svojih pravicah, je treba poudariti, da v madžarski antologiji, katera revizijo predstavlja kot priključitev vsega Erdelja, vse Slovaške, Banata in vse Hrvaške za madžarski narodni ideal in cilj — ni besede o resnični pravici, saj kraji, ki jih imenuje svoje, so po prebivalstvu več kot 70 do 95% nemadžarski.

Nadvojvoda Franc Ferdinand slutil konec Avstro-ogrske monarhije?

Pred nedavnim časom je dunajska založba E. P. Tol-Verlag izdala knjigo: Habsburžani pišejo pisma (Habsburger schreiben Briefe), v kateri se nabajajo interesantni primeri korespondence bivše dinastije. V zbirki je mnogo pisem Franca Jožefa, in to iz njegove mladosti, kakor tudi iz poznejših let; toda najbolj zanimiva so pisma, ki jih je priredil Emil Schaefer izbral iz zapuščine avstrijskega prestolonaslednika Franca Ferdinanda.

da. Že iz samega stila spoznamo eksplozivno in temperamentno naravo Franca Ferdinanda. V svojih pisemih ne skriva odpora proti vsem pojmom, ki so v kakšni zvezi z besedo svoboda. Napada liberalizem, obsoja civilno poroko in Košutovo tradicijo. Petrogradski ambasador princ Liechtenstein ga je pozdravil kot prestolonaslednika, »kateri hvala Bogu misli dovolj avstrijsko črno-rumeno«. Vsebinska pisma je Francu Ferdinandu važnejša,

kakor pa njegova formulacija in način, kako je pisano. Tudi najvažnejša zunanje-politična naročila in svoj politični Credo piše s svinčnikom avstrijskim ministrom in diplomatom. — »Oprostite, ker pišem s svinčnikom, toda pišem v fotelju po dolgem maršu po snegu in sem preveč slab, da bi mogel mirno sedeti za pisalno mizo,« — je napisal v februarju leta 1900 v St. Moritzu dvornemu svetniku Eisenmengerju.

To bo konec pesmi

Vendar pa je zanimivo, da je Franc Ferdinand v svojih pisemih poleg vse eksplozivnosti in temperamentnosti vendarle hladen računar. Najbolj pa preseneči človeka dejstvo, da je v svojih pisemih skoraj preroško slutil konec avstro-ogrske monarhije. V usodni krizi leta 1908-9 je pisal pisma, iz katerih se vidi, da ni bil pristaš vojnih metod. »Z ozirom na naše obupne razmere sem v glavnem proti vsakemu junačenju«, piše v avgustu leta 1908 avstrijskemu zunanjemu ministru baronu Berenthalu, »ker tako stvar si more po mojem dovoli le konsolidirana država... Če pa bi le svetovalci krone smatrali aneksijo (Bosne in Hercegovine) za neobhodno potrebno, potem nisem za nikakršno mobilizacijo, ker mobilizacija daje samo snov za nepotrebna sumničenja, ampak nam za povečanje stalne vojske in to povečanje naj se izvrši brez izpraševanja parlamenta.« — Dva meseca pozneje je pisal poročniku von Broschu v generalni štab: »Prosim Vas, brzdajte Conrada (misli šefa generalnega štaba Conrada von Hötzendorfa). Naj vendar že prestane z draženjem na vojno! Zelo bi bilo laskavo posekati Srbe in Crnogorce. Toda kaj bi nam pomagale te cenene lovčike, ko bi s tem izvalili obči evropski zaplet in ko ne bi bili v stanju, da se borimo na dveh frontah in da tudi izdržimo... Nazadnje nas bi še Italija napadla, Anglija pa nam bo delala težave... Toda to bo že konec pesmi!«

Modro: deček, rumeno: deklica

Svet je nevhvaležen. To je izkusil neki pameten mož, ki je iznašel garantirano nepogrešljivo sredstvo, s katerim je moglo že v naprej določiti spol otroka, ki bo rojen. To svoje čudodelno sredstvo je dal na razpolago vsem materam, ki so pričakovale potomce za smešno nizko ceno 50 frankov. Toda v kupčijo se je že vmešala policija, ki je zatrdila, da je mož navaden prevarant in sodnija ga je zaslila za dve leti. Pri vsem tem pa je ta čudodelna tinktura odpovedala samo v polovico primerih.

Zastopnik pravice, državni tožilec je zatrieval, nezaupen kot je, da ta tinktura večkrat niti odpovedati ni mogla, ker je namreč mogoče voliti samo, ali naj bo deček, ali naj bo deklica, je verjetnostni račun samo 1 proti 2. Vsa tinktura pa ni vredna prav nič več, kakor čaša studenčnice.

Obtoženec je vzrotil, ko je zaslišal, kako grdo ga obdolžuje državni tožilec. Pri uporabi modre tinkture za 50 frankov se rodi prav gotovo deček, prav tako kot pri rumeni deklica. Če je pa to čudežno sredstvo ob večjih primerih odpovedalo, je temu kriv samo laboratorij, ki je tinkturo napačno pobarval ali pa na steklenice prilepil nepravilne etikete. Obtoženec je bil pripravljen pri vseh svojih odjemalcih, ki so se čutili ogoljufane, napraviti nov brezplačen poizkus, s katerim bi dokazal, da je to sredstvo res pravilno in učinkovito. Toda nato niso pristali niti odjemalci niti sodišče, in tako je moral iznajditelj te čudne tinkture, ki naj določi spol otroka, za dve leti v — zapor.

Društvo velikanov

V Bretagni živi nek ribič po imenu Emile Catan, ki je obenem tudi član potovalne cirkuške družine; poleg tega pa meri ta ribič precej lepo višino, in sicer 2.15 m. To sicer ni nič posebnega. Take velikane ne pozna samo Bretagna in jih je mogoče najti tudi drugod, pa tudi vsi niso taki potovalni umetniki kot je naš velikan.

Ta naš Emile Catan je dal pobudo in skuša organizirati vse one ljudi, ki merijo več kot dva metra. Ne dela to iz namena, da bi osnoval »društvo velikanov«, ampak so ga k temu privedli čisto drugi razlogi, ki jih bodo znali razumeti in odobriti tudi majhni ljudje. Kot potovalni umetnik in cirkuški akrobata je Catan namreč ugotovil, da ne more dobiti nikjer, niti v velikem mestu, kaj šele v majhnem, hotela pri katerem bi lastnik mislil na to, da so na svetu tudi ljudje, ki merijo več kot dva metra v višini. Tudi taki velikani imajo priprosto željo, da bi se včasih lahko prijetno raztegnili in udobno zaspali na postelji. In tako nabira sedaj naš Catan te »velikane« z namenom, da bi prišli v skupni organizaciji hotelirje vsaj v

Prve pisemske znamke s sliko angleškega kralja Edvarda VIII., ki bodo v kratkem izdane.

večjih mestih, da bi dali napraviti večje postelje, v katerih bi lahko spali oni, ki so večji kot dva metra. Ker pa moderni hotelirje v Bretagni ne morejo uporabljati metod bajeslovnega Prokrusta, ki je znal vedno urediti dolžino človeka tako, da mu postelja ni bila niti predolga niti prekratka, se bodo morali pač vdati navali organiziranih velikanov in bodo za nje dali delati posebne postelje, kjer se bodo lahko odpočili, kot navadni zemljani.

Prva poljska študentka

Varšavski listi poročajo naslednji interesantni slučaj:

Ob priliki študiranja raziskavanja starih kronik krakovske univerze so odkrili interesanten dokument, ki izvira iz časov knalu po ustanovitvi prve poljske univerze v Krakovu, t. j. iz druge polovice 14. stoletja. Med študenti Jagelonske visoke šole se je — kakor poroča kronika — pojavil neki Johannes de Kothbus, ki je bil izredno lep in fin mladenič. Ponašal se je sicer kakor ostali študentje, kljub temu pa so opazili neke posebnosti na njem. Posebno je padala v oči njegova hoja in stas. Nekega dne so sklenili študentje, da ugotovijo ali je ta študent v resnici fant. Storili so in dobili so stavo.

Nesrečno dekle so dali — saj je bilo to v času, ko je bil študij na univerzah privilegij samo za moške — pred sodišče, ki mu je predsedoval krakovski škof, kancelar univerze. Dekle se je branilo, da se je oblekla v moško obleko samo zaradi tega, ker se je hotela vpisati na univerzo in poslušati predavanja. Sodni tribunal pa ni hotel verjeti dekletu in ji je predpisoval razne druge motive. Tedaj je prva poljska študentka predlagala sodnemu tribunalu, da v dokaz resničnosti svoje trditve polaga vse izpite. Tribunal je ugodil njeni želji in izkazalo se je, da je študentka za časa svojih študij v resnici pridobila tako znanje, da bi zadostovalo vsakemu moškemu, da doseže vse častne naslove. — Lep rezultat rigorozna pa je pomagal nesrečnemu dekletu samo toliko, da so ji kazeni ublažili: nesrečna prva poljska študentka je bila obsojena na doživljenjsko bivanje v samostanu, kjer je morala postati nuna. Interesantno je, da njeno ime kronika namerno zamolči z namenom, »da se ne bi osramotila ugledna rodbina obsojenec«.

Učitelj: »No, Petreček, povej mi kako besedo, ki je izvedena iz druge?«
Petreček: »Dežnica.«
Učitelj: »Dobro. Iz česa je ta beseda izvedena?«
Petreček: »Iz strešnega žlebu.«

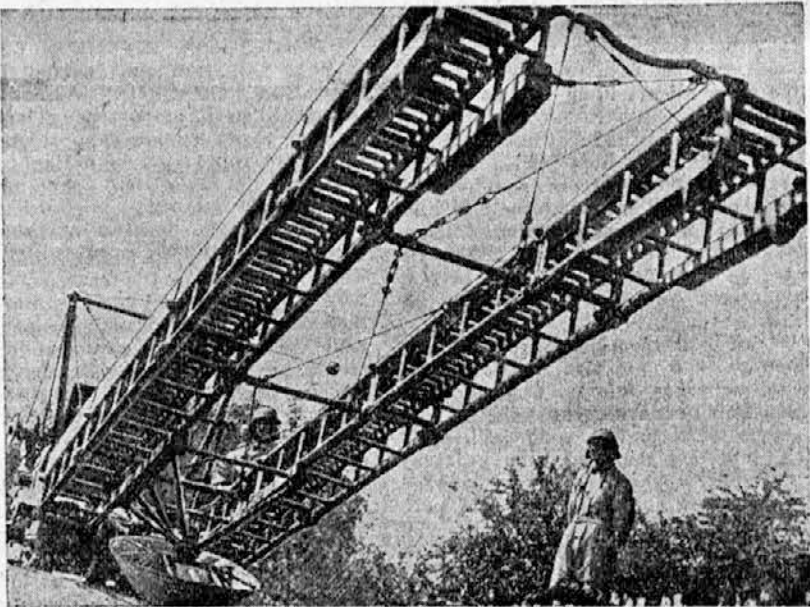
Foto amaterji pozor!

Nudimo Vam po najnižji ceni popolnoma nove krasne foto albume, foto ogličke, navadne albume za razglednice ter spominske knjige.

Bogata zaloga Konkurenčne cene

Prodajalna H. Ničman

Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 2

Novo čudo italijanske vojne tehnike. Tank z lestvo, ki mu omogoča prestop preko širokih jarkov. S pomočjo te lestve lahko premaga navpično strmino do 5 m.

Zeleni pekel

Pokončno bruno je bilo postavljeno natančno in je jasno kazalo letnico 1874.

Kadar je pozneje Bee Mason pripovedoval o blestečih se tigrovih zobeh, sem jaz spregovoril o zakopanih zakladih.

Okrog 12 ponoči me je prebudil šum. Glasno zamolklo vreščanje, v katero so se mešali cvileči zvoki nekega čudnega glasbila, je povzročilo, da sem se v svoji mreži obrnil na drugo stran ter napel ušesa. Minuto pozneje se je tudi Bee Mason splasil iz spanja ter stal sopihaje ob meni.

»Vstani,« je zašepetal, »česa takega ne boš nikdar več videl.«

V strupenem mrazu, ki včasih ponoči nastopi v tem podnebnju, sem vstal ter opotekaje se na široko razprl oči pri pogledu, ki se mi je nudil.

Veliki prosti trg se je kopal v mesečini, križ je metal dolge pošastne sence čez tla, prerasla s plevelom. Majhna nejasna postava je z odmerjenimi gibi capljala nazaj in naprej ter pri tem udarjala takt na kotlast boben. Iz cerkve, ki leži zraven, je donel zvok razglašenih gosli, na katere je nekdo poskušal igrati napev, da je cvilo in škripalo, čeprav ni bilo podobno nobenemu napevu. Hkratu pa so vse strune nihale v počasnem tempu. To godbo je spremljalo nekako strahovito petje. Vrelo je na dan, kakor tožba pogubljenе duše,

ki kliče na pomoč bolj iz navade, kakor iz prepričanja. Zdaj je pošastno zatulilo, zdaj je donelo neizrečno brezupno, zdaj je naraslo, zdaj pojemale.

»To mi ugaja,« je izjavil Bee Mason. »Tako nenavado je.«

Zvoki so narasli. Bobnar se je pri svojem delu ogrel. Udarci po bobnu so se zgostili v drobljenje, v drdranje, dokler ni naraščanje vseomanejših zvokov človeka prišlo za živce.

Morali smo se spomniti domačinov na Filipinih, ki spravijo svoje sovražnike do blaznosti s tem, da neprestano bobnajo.

Nenadno pa so zadoneli zvonovi in zbudili glasen odmev. Njihov glas je splašil s strehe tisoče netopirjev, tako, da je bilo vse ozračje polno letječih postav. Ta hršč in trušč je rasel in umiral, se dvigal in padal, dokler se ni od njega tresel ves nočni zrak in dokler niso začele sence trositi miru.

Stopil sem k Bee Masonu med odprta cerkvena vrata, kjer naju je čakal preprost, toda strahovit prizor.

Poslopje je žarelo v svetlobi, ki je prihajala s stotin visokih sveč, ki so v hladnem nočnem vetru plapolale in poplesovale. Na ilovnatih tleh so z obrazom proti oltarju klenile tri ženske, iz njihovih grl so prihajali pošastni glasovi. Mučile so se, da bi držale korak z violino, ki je z divjim besom donela s kora. Zdelo se je, da so razuzdano padle nazaj v navade svojih divjaških prednikov, ter docela pozabile svojo krščansko preteklost.

Zdajpazdaj so umolknile ter pljunile močno, toda ne zaničljivo. Da, zdelo se mi je celo, kakor da pljuvajo z globokim spoštovanjem. Ta domneva je učinkovala name tako tuje, da sem se splazil bliže.

Od zadaj so bile žene videti vitke in ravne in so se lepo držale. Bee Mason mi je zašepetal, da so to mlade vdove, ki so pred kratkim izgubile moške. Po hršču, ki so ga dvigale, se mi je to zdelo čisto verjetno.

Nenadno pa so vstale in vrisle je umolknil. Gosli so umrle, zvonovi so polagoma izzveneli in bobnar je odcapljal. Bee Mason in jaz sva stala vsa začudena.

Ženske so bile stare in razorane. Zdelo se je, ko da so stare 1000 let, morda so jih štele pa samo 40. S tega držo, ki nama je vlivala strah, so ponosno korakale mimo naju, Chacique pa je z goslimi pod pazduho prištorkljal z odra.

Ob 3 zjutraj smo zasedli konje in odjahali.

Ta dan smo potovali v odlični družbi starih raziskovalcev in pretrpeli krst žeje. To skušnjo dožive vsi popotniki, z njo lahko tisti, ki se vrnejo domov, kličejo v spomin svoje dogodivščine. Toda takrat, ko človek ta krst doživlja, je to v resnici okrutna prekušnja.

Petnajst dolgih ur nismo zadeli ne na potok, ne na lužo. Ta skušnja je bila prvi grenki korak na poti do popolnega zaupanja samega sebe.

Severna pot, ki drži iz Santo Carason, je baje kakor vem, dobro preskrbljena z vodo. Mi pa smo jo mahali proti zahodu v malo raziskano in še manj obiskovano ozemlje.

Preden smo odpovali, nam je Chapique pripovedoval, da zadene gozdna steza eno ali dve milji dalje na majhno farmo, ki predstavlja zadnjo prednjo stražo kulture. S tem se da razlagati, za trdnjo pa ne opravičiti dejstvo, da smo sprico neromantične ure našega odhoda pozabili, da bi znova napolnili mehove za vodo.

Tigrovec kot izkušen gozdni popotnik seveda te bedaste napake ni zagrešil. Predolgo se je moral zanašati sam nase, da bi zane-maril svoje navadne previdnostne korake, samo na podlagi tega, kar mimogrede trdi kak Indijaneec. Silil nas je, naj ga posnemamo, ker pa nas to ni veselilo, je poskrbel samo zase. Zdelo se mu je pravilno, če nam bo pomankanje služilo za nauk.

To je bila samo malenkost, na katero nismo pazili, toda ta je bila življenske važnosti. V tem delu sveta so čas, denar, razdalja in vse, na kar se sicer zanašajo kulturni ljudje, brez vsakega pomena.

V La Pazui pomeni uro hoda 5 km ali tri milje. V Braziliji prištejejo k temu še 1 kilometer. V vsej vzhodni Boliviji pa gre pri tem za čisto svojevoljno ocenjevanje, ki temelji na osebnem občutju. Obcestni kamni so nekaj neznanega. Dežele ni nikdar nihče premeril, zaradi tega cenijo razdalje v glavnem po domnevanju.